

Lausunto sopimuksesta yhteisestä toimielimestä TE-tehtävien hoitamiseen / Utlåtande om ett gemensamt organ för skötsel av AN-uppgifter

Kunnanhallitus / Kommunstyrelsen 25.09.2023 § 301

555/14.00.00.00/2023

Valmistelija / Beredare: kunnanjohtaja / kommundirektör Mikael Grannas, mikael.grannas(at)sipoo.fi

Itä-Uudenmaan kuntien kesäkuisten lausuntojen perusteella Porvoo on tehnyt muutoksia sopimusluonnokseen ja Porvoon kaupunginhallitus on 28.8.2023 kokouksessaan päättänyt lähettää muutetun sopimuksen Itä-Uudenmaan kuntien käsittelyyn.

Sopimukseen on tehty seuraavat muutokset / vastineet lausuntoihin:

1) Elinvoimalautakunnan jaoston sijasta on mahdollista perustaa erillinen lautakunta. Tällöin yhteistoimintasopimuksessa mainitut TE-jaoston tehtävät ja vastuut olisivat TE-lautakunnalla.

2) Yhteistoimintasopimuksen kohtaan 4 (Hallinto ja päätöksenteko) on lisätty seuraava virke selkeyttämistoiveen mukaisesti: ”Mikäli hallintosääntöön tehtävät muutokset vaikuttavat sopimuksen sisältöön, neuvotellaan sopimus uudestaan sopijakuntien kesken.”

3) Porvoon kaupunki katsoo, että otto-oikeus on perusteltua säilyttää kuntalain mukaisena.

4) Äänivalta lautakunnassa tulee määräytyä asukasluvun mukaisesti, jotta päätösvalta ja vastuut ovat keskenään tasapainossa.

Kohdat 5-8) Yhteistoimintasopimuksen kohtaan 8 (Kustannustenjaon periaatteet ja kunnan maksuosuuden suorittaminen) on tehty seuraava lisäys kustannustenjaon oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden osoittamiseksi: ”Talousarvion laatimisen periaatteena toimii alueen työllisyystilanne ja arvioitu palvelutarve. Palvelut pyritään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja kunnille kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla, kun huomioidaan tuottamiskustannusten lisäksi kuntien saamat työttömyysturvan rahoitusvastuu, valtionosuudet, verotulot ja muut rahavirrat.”

9) Yhteistoimintasopimuksen kohtaa 10 on täydentämistoiveen mukaisesti muokattu seuraavasti: ”Porvoon kaupunki vastaa maksujen perimisestä ja rahat ohjautuvat TE-palveluiden järjestämistä varten perustettuun taseyksikköön.”

10) Tämän lisäksi kohtaan 8 on lisätty seuraava virke selkeyttämisen vuoksi: ”Sopimus koskee ainoastaan lakisääteisiä TE-palveluita. Muiden paikallisten elinvoimapalveluiden osalta kunnat tekevät itsenäiset ratkaisunsa.” Porvoon kaupunki katsoo, että palveluiden tuotteistamista ja palvelukohtaista hinnoittelua ei pidetä järkevänä alueellisen yhdenvertaisuuden, työvoiman tehokkaan tuottamisen tai järkevän taloussuunnittelun näkökulmasta.

11) Järjestämissuunnitelman osalta kunnilla on mahdollisuus lausua vielä syys-lokakuun aikana. Kuntajohtajakokouksessa 14.8.2023 on sovittu, että TE-uudistuksesta pidetään kunnanhallituksille ja valtuustoille suunnattuja informaatiotilaisuuksia elo-syyskuun aikana.

12) Valtiolta tulevan valtionosuusrahoituksen kriteerit ja painoarvot ovat seuraavat: 18-64 -vuotiaiden määrä (painoarvo noin 47 %), työttömät ja palveluissa olevat (painoarvo noin 47 %), vieraskielisyys (painoarvo noin 6 %). Esitetty kustannustenjakomalli, painoarvot vastaavassa järjestyksessä esitettynä 45-45-10 vastaa hyvin valtionosuusrahoituksen kriteereitä. Myös tämä malli painottaa hieman valtionrahoitusta enemmän vieraskielisyyden kriteeriä. Ei ole tarkoituksenmukaista eriyttää alueen kustannustenjakoa valtionosuusrahoituksen kriteereistä tämän enempää.

Sipoon kunnanvaltuusto sai 4.9.2023 kokouksen yhteydessä valmisteluryhmän toimesta esityksen TE-uudistuksesta sekä sopimussisällöstä.

Kuntien käsittelyyn lähetetty sopimus on monella tavalla parempi, kuin kesällä käsitelty sopimusluonnos. Eritoten toiminnan tuottavuustavoitteiden mainitseminen sekä toimielimen toiminnan yhteinen jatkokehittäminen ovat hyviä parannuksia niin kuin myös sen asian selkeyttäminen, että kyseessä on ainoastaan lakisääteisten palveluiden tuottaminen.

Suurin ongelma Sipoon näkökulmasta on kuitenkin seudullisen demokratian toteutumattomuus. Yhdistelmä toimielimen asukaspohjaisen äänivallan jakautumisesta ilman äänivallan leikkuria sekä vastuukunnan rajattoman otto-oikeuden säilyttämisestä luo tilanteen, jossa vastuukunnalla on käytännössä yksinmääräämisoikeus toimielimen päätöksiin.

Valtionvarainministeriön ohje kuntia koskevan lainsäädännön valmisteluun ja taloudellisten vaikutusten arviointiin, kappale 2.3.1 Äänivallasta kuntien yhteistoiminnassa, todetaan seuraavaa:

”Eduskunnan perustuslakivaliokunta on katsonut useissa kannanotoissa, että lakisääteisessä kunnan yhteistoiminnassa yhden kunnan yksipuolinen määräämisvalta on ristiriidassa kuntien itsehallinnon kannalta...” (koko dokumentti liitetiedostona)

Sipoo on myös tyytymätön kustannusjaon periaatteisiin, joka ei riittävästi huomioi aiheuttajaperiaatetta. Tämän vuoksi yhteisen toimielimen rahoituspohja näyttäisi nykyisten laskelmien perusteella olevan noin 400.000€ tai lähes 20% kalliimpi kuin valtion koelaskelmien mukainen Sipoon palvelujen käyttökustannus.

Esittelijä / Föredragande	Kunnanjohtaja / Kommundirektör Grannas Mikael
Ehdotus / Förslag	<p>Kunnanhallitus päättää lausua Porvoon kaupunginhallitukselle, että ehdotettua sopimusta yhteisestä toimielimestä TE-tehtävien hoitamisesta ei voida hyväksyä yllä mainituista syistä.</p> <p>Kommunstyrelsen besluter meddela Borgå stadsstyrelse, att det föreslagna avtalet om att organisera de regionala AN-tjänsterna inte kan godkännas pga. de ovannämnda grunderna.</p>
Käsittely / Behandling	
Päätös / Beslut	<p>Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.</p> <p>Kommunstyrelsen godkände enhällig föredragandens förslag.</p>
Liitteet / Bilagor	

Liite Bilaga 1 Valtiovarainministeriön ohje kuntia koskevan lainsäädännön valmisteluun ja taloudellisten vaikutusten arviointiin

Liite Bilaga 2 Porvoon kaupunginhallitus, Pöytäkirjan ote §240

Liite Bilaga 3 Sopimus yhteisestä toimielimestä, Porvoon kh 28.8.2023